

Ingaan in Gods heiligdom

‘Daar wij dus, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, langs de nieuwe en levende weg die Hij ons heeft ingewijd door het voorhangsel heen, dat is zijn vlees, en wij een grote Priester over het huis van God hebben, laten wij naderen met een waarachtig hart, in volle zekerheid van het geloof, de harten door besprenkeling gezuiverd van het kwaad geweten en het lichaam gewassen met rein water. Laten wij de belijdenis van de hoop onwankelbaar vasthouden (want Hij die beloofd heeft, is getrouw), en laten wij op elkaar achtgeven tot aanvuring van liefde en goede werken; en laten wij onze eigen bijeenkomst niet verzuimen, zoals sommigen gewoon zijn, maar elkaar vermanen en dat zoveel temeer naarmate u de dag ziet naderen.’

Hebreeën 10:19-25

1. Laten wij...

Dit gedeelte in Hebreeën 10 bevat een viertal vermaningen, die telkens beginnen met de woorden *‘laten wij’*:

1. Laten wij naderen (vs. 22). Wij zien hier duidelijk het contrast met het jodendom, waarin de weg tot het heiligdom nog niet bekend gemaakt was. Er is nu een nieuwe en levende weg door Jezus ingewijd door het voorhangsel heen, dat is Zijn vlees (vs. 20). Het jodendom kende een uiterlijke besprenkeling en de reiniging van het lichaam. Het was een *rituele* godsdienst. Christenen mogen echter naderen in volle zekerheid van het geloof (vgl. 6:11), zonder vrees, met een waarachtig hart. Wij zijn innerlijk gereinigd door het bloed van Christus en de wassing met water door het Woord. Dat is de ware

priesterwijding, de principiële reiniging die ons in staat stelt priesterdienst te verrichten in Gods nabijheid.

2. Laten wij de belijdenis van de hoop vasthouden (vs. 23). De Joodse christenen liepen door de vervolgingen gevaar de christelijke belijdenis prijs te geven en terug te keren naar het jodendom. Vandaar de oproep het getuigenis aangaande Jezus Christus onwankelbaar vast te houden.
3. Laten wij op elkaar acht geven (vs. 24). Dit is niet letten op elkaar in wettische zin, om te zien waar wij falen. De vermaning is positief bedoeld, en wel tot aanvuring van liefde en goede werken. In de verzen 22-24 vinden wij de bekende trits *geloof, hoop en liefde*.
4. Laten wij onze *eigen* bijeenkomst niet verzuimen (vs. 25). Hier gaat het dus niet om het samenkomen als Israëlieten, maar om het samenzijn als *Christusgelovigen*. In de christelijke bijeenkomst luistert men naar het Woord van de Heer, viert men het Avondmaal van de Heer, en verheft men het hart in gebed en aanbidding tot Hem. In deze dingen moeten wij volharden.

2. Priesters, altaar en tempel

Wanneer wij over dit gedeelte nadenken, en wel speciaal over het thema van het ingaan in het heiligdom, moeten wij beklemtonen dat het ingaan in het heiligdom niet beperkt is tot de uren waarin gelovigen bijeenkomen in de naam van de Heer. Christenen hebben te allen tijde het voorrecht te mogen naderen in Gods heilige tegenwoordigheid. Toch is het waar dat wij dit voorrecht bij uitstek genieten wanneer wij als gelovigen samenkomen in de naam van de Heer. De gebruikte termen in dit gedeelte en in de hele brief (priesters, altaar, heiligdom) wijzen eveneens in die richting. Het gaat hier om collectieve zaken die in verband kunnen worden gebracht met het samenkomen van de gemeente.

Het is een bekende beeldspraak die wij hier vinden. De gemeente wordt ook elders vergeleken met een *tempel* (1 Kor. 3:16; 2 Kor. 6:16; Ef. 2:20-22; 1 Petr. 2:5). De gelovigen worden ook gezien als vergaderd rondom het *altaar* (vgl. 13:10,15). Volgens 1 Korintiërs 10 is de nieuwtestamentische tafel van de Heer de rechtstreekse tegenhanger van het oudtestamentische brandofferaltaar. Verder worden de gelovigen ook gezien als *priesters* (vgl. 1 Petr. 2:5,9; Openb. 1:6). Hier in Hebreeën worden wij niet rechtstreeks als priesters aangesproken, omdat alle aandacht valt op Christus Zelf als de *grote* Priester over het huis van God (vs. 21).

Wij worden echter wel ertoe aangespoord in te gaan in het heiligdom – en dat was in het Oude Testament het exclusieve voorrecht van de priesters.

Dagelijks betrad de priester het heiligdom, dat wil zeggen het heilige, om de zeven lampen van de kandelaar te verzorgen en reukwerk op het reukofferaltaar te ontsteken. Eenmaal per week moest hij ook de twaalf toonbroden vervangen. De dienstdoende priester was alléén als hij het heiligdom binnenging. Dat wijst op het *persoonlijke* element in de eredienst: onze eigen geestelijke toestand bepaalt mede of wij werkelijk ingaan in Gods heiligdom. De handelingen van de priester daarbinnen stonden echter niet op zichzelf, maar waren verbonden met een samenkomst buiten op het tempelplein. Want het volk stond bij het brandofferaltaar en keek hoe het dagelijkse offer werd gebracht, terwijl de tempelkoren zongen en musiceerden. Een mooi voorbeeld daarvan vinden wij in Lucas 1, waar Zacharias in de tempel was om te reukofferen en de hele volksmassa buiten in gebed was (vgl. ook Hand. 3:1).

Dit geeft dus zeker aanleiding het ingaan in het heiligdom in Hebreeën 10 in verband te brengen met het samenkomen als Gods gemeente, met name met de samenkomst tot *aanbidding* en de daarmee verbonden viering van het Avondmaal.

3. De nieuwe en levende weg

Het gedeelte begint met het woordje ‘daar’, dat teruggrijpt op wat is betoogd over Christus als de grote Priester en het betere Offer en over Zijn ingaan in het ware, hemelse heiligdom. Het volbrachte werk van Christus geeft ons, die daardoor eens voor altijd geheiligd zijn, volle vrijmoedigheid om te naderen in Gods tegenwoordigheid. De nieuwe en levende weg is de met bloed besprenkelde weg die Christus voor ons heeft gebaad in Gods tegenwoordigheid. Op grond van Zijn volbrachte werk en Zijn volmaakte offer hebben wij als ‘priesters’ vrije toegang in het heiligdom.

Dit tekent het grote contrast met de situatie onder het Oude Verbond, waarin de vergeving slechts tijdelijk was en de offers telkens moesten worden herhaald. Wij hoeven niet zoals het volk Israël buiten te blijven staan, maar mogen vrij naar binnen gaan. De christelijke positie is volgens Hebreeën 10 het werk van de drie-e-nig God, want het offer van *Christus* (vs. 5vv.) was in volkomen overeenstemming met de wil van *God*, die ons apart wilde stellen als een heilig priesterdom (vs. 10).

En de *Geest* past deze dingen toe op ons hart en getuigt van de nieuwe positie die ons deel is (vs. 15).

4. Vrijmoedigheid om in te gaan

Het woord 'vrijmoedigheid' bevestigt ook het grote contrast met de vroegere situatie. In de evangeliën wordt het gebruikt ten aanzien van Christus Zelf (Marc. 8:32; Joh. 7:26), maar vanaf de Pinksterdag hebben de discipelen eveneens met vrijmoedigheid gesproken (Hand. 2:29; 4:13, 31). Dat was dus pas ná de uitstorting van de Heilige Geest, en dat laat zien dat onze vrijmoedigheid gebaseerd is op twee belangrijke heilsfeiten: het offer van Christus én de uitstorting van de Geest. Het is de Geest die gezag heeft en die leiding geeft in de tempel van de Heer, in de samenkomsten van de gelovigen. In onderworpenheid aan Zijn wil schenkt Hij ons de nodige vrijmoedigheid. Dat verleent een bijzondere glans aan de onderlinge bijeenkomst en het ingaan in het heiligdom.

In het Nieuwe Testament wordt dit woord op drie manieren gebruikt: vrijmoedigheid tegenover God, vrijmoedigheid tegenover elkaar, en vrijmoedigheid in onze houding tegenover de wereld. De oorspronkelijke betekenis van het Griekse woord was dat iemand alles kon zeggen: *alles-spreken*. Toch zou het verkeerd zijn de zin ervan te beperken tot het hardop spreken, het hoorbaar deelnemen aan de samenkomsten door het uitspreken van een gebed, het opgeven van een lied of het voorlezen van een Schriftgedeelte. Het is belangrijk dat hier staat dat wij vrijmoedigheid hebben *om in te gaan in het heiligdom* (vs. 19).

Het gaat dus om vrijmoedigheid in overdrachtelijke zin, vrijheid om zich te bewegen voor Gods aangezicht in het heiligdom. Dat voorrecht kenden de priesters in de tempel niet. Zij hadden altijd een zekere huivering of zelfs angst voor Gods tegenwoordigheid. De vrijmoedigheid die wij hier vinden, valt in het Oude Testament slechts bij Mozes te bespeuren, die van aangezicht tot aangezicht met God sprak zoals iemand spreekt met zijn vriend (Ex. 33:11; Num. 12:7-8). Hij had vrije toegang tot het heiligdom en verkeerde daar op vertrouwelijke wijze met God. Vrijmoedigheid is echter géén familiariteit; een diep besef van eerbied zal ons als het goed is niet ontbreken.

Het zou overigens een groot misverstand zijn te denken dat het uitoefenen van priesterdienst beperkt is tot het hardop deelnemen aan de onderlinge bijeenkomst.

Ook de broeders die hun mond houden en de zusters, die volgens het voorschrift van de apostel dienen te zwijgen in de gemeenten (1 Kor. 14:34), zijn actief als 'priesters' doordat zij in stilte aanbidden en ook doordat zij instemmen met de lofliederen die worden gezongen en de gebeden die worden uitgesproken met hun 'Amen' bekrachtigen. Het gaat om het werkelijk *naderen* tot God, het verschijnen in Zijn tegenwoordigheid in geest en waarheid.

Zoals gezegd hadden de priesters in het Oude Testament slechts zeer beperkte mogelijkheden om het heiligdom te betreden. De priesters konden tweemaal per dag, bij het brengen van het dagelijks morgen- en avondoffer, het heilige binnengaan. Het heilige der heiligen mocht slechts eenmaal per jaar door de hogepriester worden betreden, en wel tijdens de Grote Verzoendag. Volgens de joodse traditie moest de hogepriester dan zo snel mogelijk weer naar buiten komen om het volk niet in twijfel te laten over zijn welstand. Dit is wel enigszins begrijpelijk tegen de achtergrond van Leviticus 10, waar wordt verhaald hoe Nadab en Abihu stierven voor het aangezicht des Heren toen zij met vreemd vuur wilden reukofferen (vgl. ook Luc. 1:21). Volgens sommigen dienden de belletjes aan de zoom van het kleed van de hogepriester ook ertoe te laten horen dat hij nog leefde en nog dienst deed in het heiligdom. Daartegenover hebben wij als christenen onbeperkte mogelijkheden om in te gaan in het heiligdom: op ieder moment van de dag, en zonder enige begrenzing qua tijdsduur.

5. Onze dienst in het heiligdom

Christenen hebben volle vrijmoedigheid om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus (vs. 19). En wij worden daartoe ook opgeroepen: '(...) *laten* wij *naderen*' (vs. 22). Maar wat *doen* wij dan bij en in het heiligdom? Dat wordt nu juist niet beschreven in Hebreeën 10. Het wordt wel aangeduid in Hebreeën 13:15, waar sprake is van het voortdurend brengen van een lofoffer (lett. 'het opofferen van een slachtoffer van lof'). Daar gaat het om de dienst bij het brandofferaltaar.

In ieder geval is dit een ándere priesterdienst dan die wij vinden in Hebreeën 4, waar soortgelijke bewoordingen worden gebruikt ten aanzien van het vrijmoedig *naderen* tot God. Hierbij gaat het duidelijk om de dienst van de *voorbede*, om het (ook gezamenlijk) uitspreken van onze noden, moeiten en zorgen: '*Laten wij dus met vrijmoedigheid naderen tot de troon van de genade, opdat wij barmhartigheid ontvangen en genade vinden tot hulp op de juiste tijd*' (Hebr. 4:16).

6. De genadetroon

De ‘troon van de genade’ herinnert aan het met bloed besprenkelde verzoendeksel op de ark van het verbond (vgl. Hebr. 9:5; Rom. 3:25). Deze bevond zich in het heilige der heiligen, in de directe tegenwoordigheid van God. Christus is met Zijn eigen bloed eens voor altijd ingegaan in de hemel zelf, in het binnenste heiligdom. Zijn bloed spreekt tot in eeuwigheid van het verzoeningswerk dat Hij heeft volbracht, en dat door God is aangenomen.

Het heiligdom staat nu open voor allen die Hem toebehoren en die door Hem tot priesters zijn gemaakt voor Zijn God en Vader. De troon is een *genadetroon* voor ons, die met vrijmoedigheid mogen naderen met het reukwerk van onze gebeden (vgl. Ps. 141:2; Openb. 5:8; 8:3-4). Het reukwerk spreekt echter in de eerste plaats van Christus’ persoonlijke heerlijkheden, want in Openbaring 8 wordt het onderscheiden van de gebeden van de heiligen. Het reukwerk is daar het middel dat *kracht* verleent aan de gebeden. Onze gebeden komen voor Gods aangezicht in de kracht en de welaangenaamheid van Christus; dat is wat ons zwakke gebed zo waardevol maakt (vgl. ook Rom. 8:26).

7. Christus, de grote Priester over het huis van God

Terwijl het in Hebreeën 4 om de dienst van voorbede gaat, gaat het in Hebreeën 10 met name om de eredienst, onze aanbidding, onze priesterlijke bediening in het heiligdom. Inderdaad wordt in deze brief het woord ‘priester’ voor Christus Zelf gereserveerd, maar er wordt toch ook vaak gezinspeeld op onze priesterlijke taken en voorrechten. Door Hem kunnen wij namelijk tot God naderen (7:25). Christus is de grote Priester, de Hogepriester over het huis van God (10:21). Maar als er een Hogepriester is, is er *ook* een priesterlijk huis (vgl. 3:6), een priesterlijke familie die met deze grote Priester verbonden is en dienst doet in het heiligdom.

In deze brief wordt dus niet afzonderlijk over ónze taken en voorrechten gesproken, maar worden wij steeds in Hem gezien. *Christus* staat op de voorgrond, en wij zijn in Hem begrepen. Hij is de grote Priester, die Zijn bloed in het heiligdom heeft gebracht (10:19-21). Hij is ook Degene die de lofzang aanheft te midden van Zijn broeders, de Zanger in het midden van de gemeente (2:12). Hij is de Bedienaar

(Gr. *leitourgos*, vgl. ons woord liturg) van het heiligdom en van de ware tabernakel (8:2).

Kunnen wij eredienst verrichten in het heiligdom? Ja, maar dat is slechts in verbinding met Hem, de Bedienaar van die heilige plaats. Kunnen wij zingen in Gods tegenwoordigheid? Ja, maar het is slechts in navolging van de grote Koorleider, die de lofzang aanheft te midden van Zijn verlore volk. Mogen wij als priesterzonen naderen met een waarachtig hart, in volle zekerheid van het geloof, de harten door besprenkeling gezuiverd van het kwaad geweten en het lichaam gewassen met rein water (10:22)? Ja, maar dat is slechts door onze verbondenheid met de ware Aäron, de grote Priester over het huis van God (vgl. Lev. 8).

8. Het reukofferaltaar

De typologie van de tabernakel toont de diverse aspecten van onze priesterdienst. De dienst in het heiligdom omvat méér dan de altaardienst die in Hebréeën 13:15 wordt genoemd. Daar gaat het om lofoffers, dankoffers of vredeoffers die op het brandofferaltaar in de voorhof werden gebracht. Dat spreekt van onze dienst op aarde aan de Tafel van de Heer. Wat wij daar doen – ons zingen en bidden, het verkondigen van de dood van de Heer – is een openbaar getuigenis in deze wereld en tegenover de machten in de hemelse gewesten.

Maar wat de wereld *niet* kan zien, is dat wij tevens mogen ingaan in het heiligdom met het welriekend reukwerk van onze aanbidding, om dat te ontsteken op het gouden altaar voor Gods troon (vgl. Openb. 8:3; 9:13). Het reukofferen in het heiligdom vond plaats in samenhang met het bereiden van het dagelijks morgen- en avondoffer op het koperen altaar bij de ingang van de tent der samenkomst. De priester ging als het ware in de kracht van het brandoffer met zijn handen vol reukwerk het heiligdom binnen. Zo naderen wij in de kracht van Christus' offer met de welaangenaamheid en de heerlijkheid van *Zijn* Persoon om die als heilig reukwerk aan God aan te bieden.

9. De kandelaar

Verbonden met de reukofferdienst in het heilige was de verzorging van de zevenarmige kandelaar. Terwijl het reukwerk omhoog steeg, werden elke morgen

de lampen in orde gemaakt, en in de avondschemering werden ze weer aangestoken (Ex. 30:7-8). Het licht van de zeven lampen viel op de *voorzijde* van de kandelaar (Num. 8:2), en het verlichtte ook het heiligdom zelf en de overige voorwerpen die zich daar bevonden.

Het heiligdom is de plaats waar wij door de werking van de Heilige Geest – daarvan spreekt de olie in de lampen – licht mogen werpen op de dingen van de hemel (het gaat hier dus *niet* om licht in de wereld, zoals bij de gouden kandelaars in Openbaring 1). Het licht valt allereerst op de veelkleurige heerlijkheid van Christus Zelf (de kandelaar toont ons Hem als de Levensvorst), maar vervolgens ook op onze eigen hemelse positie. Want het licht viel ook op de tafel met de toonbroden, die tegenover de kandelaar was geplaatst (Ex. 40:24).

10. De tafel der toonbroden

Welnu, deze tafel met daarop twaalf toonbroden, bedekt met zuivere wierook, spreekt van wat de gemeente is voor Gods aangezicht. Zij toont de plaats van zegen die het hele volk van God, geschraagd door Christus en aangenaam gemaakt in Hem, inneemt in het hemelse heiligdom. De broden moesten wekelijks worden verwisseld, en wel op de sabbatdag. Zij waren bestemd voor Aäron en zijn zonen, die ze op een heilige plaats moesten eten (Lev. 24:5vv.). Dat wat wij in Christus geworden zijn en waartoe God ons bestemd heeft in Zijn raad, is ons geestelijk voedsel.

De priesterlijke taken illustreren de grote voorrechten die wij als nieuwtestamentische priesters, als aanbidders in geest en waarheid bezitten. Wij mogen door Christus met onze aanbedding tot God naderen, voor Zijn aangezicht verkeren in het licht, genieten van de gemeenschap met Hem in het hemelse heiligdom.

Uiteraard is dit niet beperkt tot één soort samenkomst, zoals de bidstond (Hebr. 4) of de eredienst, de samenkomst tot aanbedding (Hebr. 10). Deze voorrechten gelden ook wanneer wij samenkomen rondom Gods Woord. Dan bevinden wij ons ook in het heiligdom, evenals Mozes in de tent der samenkomst luisterde naar Gods stem, die tot hem sprak van boven het verzoendeksel (Ex. 25:22; Num. 7:89). Laten wij zo met vrijmoedigheid naderen in Gods tegenwoordigheid en ingaan in Zijn heiligdom.

OudeSporen 2021

